

ฤดูฝนมักมีลักษณะฝนตกหนักและความชื้นเพิ่มขึ้น ซึ่งสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการผสมพันธุ์และการแพร่กระจายของยุงและเห็บ

ความเกี่ยวข้องระหว่างปัจจัยเหล่านี้นำไปสู่การระบาดของโรคมากขึ้น มีเหตุผลหลายประการ หนึ่งในนั้นคือการพัฒนาของแบคทีเรีย ไวรัส และปรสิต จำนวนมาก ซึ่งเกิดขึ้นได้ง่ายในสภาพแวดล้อมที่เปียกชื้น

จำนวนยุงและเห็บมักจะเพิ่มขึ้นเช่นกัน โดยสิ่งนี้มีผลกระทบต่อ การแพร่กระจายของโรคเนื่องจากมียุงและเห็บเพิ่มขึ้น ซึ่งยุงและเห็บนี้เป็นพาหะของเชื้อแบคทีเรีย ปรสิต และไวรัสจำนวนมาก เช่น ไวรัสเอสเอฟ (ASF)

ฝนที่ตกลงมาจะเพิ่มความชื้นในอากาศ ความชื้นสูงและอุณหภูมิสูงมีผลกระทบต่อสุขภาพ ผลผลิต และความเป็นอยู่ทั่วไปของสัตว์ สิ่งมีชีวิตที่ก่อโรคสามารถอยู่รอดได้ดีในความชื้นที่สูง-ระบบระบายอากาศที่ดีสามารถช่วยลดการติดเชื้อได้ โรคเหล่านี้บางชนิดยังสามารถถ่ายทอดจากสัตว์สู่มนุษย์หรือจากมนุษย์สู่สัตว์ได้ (zoonosis) ในบทความนี้เราจะเจาะลึกไปในโรคนี้นู (Leptospirosis) และโรคมัคโคพลาสมาในสุกร (Mycoplasma suis)

โรคนี้นู (Leptospirosis)

โรคนี้นู (Leptospirosis) เป็นโรคที่สามารถถ่ายทอดจากสัตว์สู่มนุษย์หรือจากมนุษย์สู่สัตว์ได้ (zoonosis) หรือที่เรียกอีกชื่อว่าโรคไวล์ (Weil) โรคนี้เกิดจากการติดเชื้อแบคทีเรียแกรมลบในสกุลเลปโตสไปรา (*Leptospira*)

อัตราการเกิดสูงสุดในช่วงฤดูฝน ฤดูร้อน และฤดูใบไม้ร่วง ในสภาพอากาศที่อบอุ่น มนุษย์และสัตว์ส่วนใหญ่ติดเชื้อเลปโตสไปรา (*Leptospira*) ผ่านการสัมผัสกับปัสสาวะ อ้วกหรือของเสีย ในช่วงคลอด (เช่น ตัวอ่อนในท้อง รก น้ำคร่ำ) ของสัตว์ที่ติดเชื้อ หรือสัมผัสกับพื้นผิวน้ำ โคลน หรือดินที่ปนเปื้อนเชื้อเลปโตสไปรา (*Leptospira*) หนู ตามท่อ น้ำสกปรกและหนูที่เลี้ยงเป็นสัตว์เลี้ยงยังสามารถแพร่กระจายโรคโดยปัสสาวะที่ปนเปื้อนด้วยโรคนี้นู การควบคุมพาหะนำโรคเป็นสิ่งสำคัญในการป้องกันโรคนี้นู

การติดเชื้ออย่างเฉียบพลันในโค กระบือ แกะ แพะ และสุกร อาจส่งผลให้เกิด การผสมไม่ติด การแท้ง การตายระหว่างคลอด การผลิตน้ำนมลดลง การติดเชื้อของโรคนี้ส่วนใหญ่ไม่แสดงอาการและพบได้บ่อยกว่าที่แสดงอาการ เชื้อแบคทีเรียสามารถก่อให้เกิดโรครุนแรงหรือมีลักษณะเป็นพาหะโดยเชื้อจะอยู่ในท่อไตและมักจะแพร่เชื้อผ่านทางน้ำปัสสาวะ

การวินิจฉัยทำได้โดยการเก็บและการตรวจการเปลี่ยนแปลงของเลือด (seroconversion) ในสัตว์ และมนุษย์ ความชุกของโรคนี้นูในกระบือสูงกว่าโคเพราะกระบืออยู่และคลุกคลีในที่ที่มีโคลนมากกว่าความชุกของโรคในโคและกระบือพบเพิ่มขึ้นตามอายุ เนื่องจากโอกาสในการสัมผัสกับเชื้อแบคทีเรียยาวนานขึ้น คนที่ทำงานในสภาพแวดล้อมที่เปียกชื้นและสัมผัสกับน้ำจะมีโอกาสติดเชื้อมากขึ้น

ในสัตว์สามารถรักษาด้วยยาปฏิชีวนะ เช่น ออกซีเตตราไซคลิน (oxytetracycline) แบบฉีด หรือเพนิซิลลินร่วมกับไดไฮโดรสเตรปโตไมซิน (dihydrostreptomycin)

มัคโคพลาสมาในสุกร (Mycoplasma suis)

เป็นโรคที่เกิดขึ้นบางครั้งบางครั้งอาจไม่สม่ำเสมอจากเชื้อมัคโคพลาสมา ซูอิส (*M. suis*) ในสุกร (ชื่อเดิมคือ โรคอีเพอริโรซูนซิส = Eperythrozoonosis) ซึ่งเป็นแบคทีเรียที่อยู่ในเซลล์ที่มีกพบในสุกรอนุบาลและสุกรขุน

การระบาดเกิดขึ้นในฤดูฝนและมักจะเกิดขึ้นพร้อมกับ โรคติดเชื้อปรสิตหรือปัญหาการจัดการอื่น ๆ การแพร่เชื้อเกิดจากยุงและแมลงวันกัด การใช้เครื่องมือผ่าตัดที่ปนเปื้อนและเข็มที่ใช้ซ้ำ ๆ ระหว่างการฉีดวัคซีน





พยาธิกำเนิด (Pathogenesis)

ระยะฟักตัวของเชื้อมัคโคพลาสมาในสุกร (*M. Suis*) คือ 7-8 วัน ช่วงระยะเฉียบพลันของโรคมียังมีจำนวนมาก ในเม็ดเลือดแดง เชื้อจะเข้าไปอยู่ในเม็ดเลือดแดงเป็นจำนวนมาก สุกกรที่ติดเชื้อ จำนวนมาก มีภาวะขาดพลังงาน น้ำตาลในเลือดต่ำ (hypoglycemic) บางตัวมีอาการชัก อาการโคม่าและตาย นอกจากนี้ยังมีอาการโลหิตจางจากการสลายตัวของเม็ดเลือดแดง จำนวนเปอร์เซ็นต์ของเม็ดเลือดแดงต่อปริมาณเลือดทั้งหมด (packed cell volume) และค่าฮีโมโกลบินลดลง สัตว์ติดเชื้อที่อาการดีขึ้นยังคงเป็นพาหะแพร่เชื้อในฝูง

การผ่าชันสูตรซากสุกรสาวจะพบรอยโรคขึ้นอยู่กัช่วงเวลากการติดเชื้อ ในช่วงแรกพบเลือดซีดจางและอาจพบว่ามีมีการขยายตัวเล็กน้อย

ในสุกรที่มีอายุมากรอยโรคเดียวกันจะปรากฏเมื่อมีการผ่าชันสูตรซากแต่การขยายตัวของม้ามจะสังเกตเห็นได้ชัดเจนกว่า มักจะมีผิวคล้ำเหลืองของผิวหนัง เนื้อเยื่อและของเหลวในร่างกายที่เกิดจากการสะสมของเม็ดสีน้ำตาล (icterus) (ภายในชัดเจนมากขึ้น) และอาจมีรอย ไชระถูกเป็นสีแดงบ่งบอกถึงภาวะเซลล์แบ่งตัวเกิน หรือ ไฮเปอร์พลาเซีย (hyperplasia) ตับมักจะมีสีน้ำตาลจากภาวะที่มีการสะสมของสารสีแดงในเซลล์และเนื้อเยื่อ (hemosiderosis) มักจะมีการหายใจไม่ออก ในช่องท้อง ทรวงอก และถุงเยื่อหุ้มหัวใจ ต่อมมน้ำเหลืองบวมและพองตัว หัวใจมักจะมีผนังบางและหย่อนยาน

การวินิจฉัยโดยทำ blood smear ทำให้เลือดแผ่กระจายออกไปบนแผ่นสไลด์และส่องตรวจด้วยกล้องจุลทรรศน์ จะพบเชื้อในเม็ดเลือดแดง และหรือในพลาสมา สุกกรที่ได้รับผลกระทบสามารถรักษาเป็นรายตัวด้วยออกซีเตตราไซคลิน (oxytetracycline) แบบฉีด ขณะนี้ยังไม่มียาวัคซีนสำหรับป้องกันโรคมัยโคพลาสมาในสุกร อย่างไรก็ตามเห็นคุณค่าการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการแพร่โรค

เคล็ดลับในการป้องกัน

ในฐานะเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์คุณสามารถใช้มาตรการป้องกันได้

1. ดูแลรักษาโรงเรือนของคุณเพื่อป้องกันการรั่วซึมและทำความสะอาด
2. ดูแลรักษาโรงเรือนให้แห้งเสมอ เชื้อไวรัสและแบคทีเรียจำนวนมากเกิดได้ง่ายเป็นหลายเท่าตัวในพื้นที่เปียกชื้น ให้เปลี่ยนดินหรือฟางที่สกปรกบ่อยขึ้นฆ่าเชื้อให้ทั่วและรักษาพื้นที่ให้แห้งอย่างน้อยสองสามวันในโรงเรือนเพื่อลดการติดเชื้อจากพื้นดินและผนัง
3. ถ่ายพยาธิก่อนเริ่มฤดูฝนเพราะอัตราการเพิ่มขึ้นของพยาธิจะมากขึ้นเป็นทวีคูณในช่วงนี้ ใช้ผลิตภัณฑ์ถ่ายพยาธิและปฏิบัติตามตารางการรักษาอย่างระมัดระวัง โรคทางเดินหายใจและระบบทางเดินอาหารจำนวนมากเริ่มต้นจากตารางการถ่ายพยาธิที่ไม่ดี

สำหรับข้อมูลเพิ่มเติมโปรดติดต่อทีมบริการด้านเทคนิคของเรา

เสนอบทความโดย

